

**ONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN DIVERSE DECRETEN NAAR
AANLEIDING VAN DE OPRICHTING VAN HET AGENTSCHAP JUSTITIE EN
HANDHAVING**

Samenvatting

Dit decreet brengt de volgende decreten in overeenstemming met de reorganisatie naar aanleiding van de oprichting van het Agentschap Justitie en Handhaving:

- het decreet van 8 maart 2013 betreffende de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden;
- het decreet van 25 april 2014 houdende de werk- en zorgtrajecten;
- het decreet van 19 januari 2018 houdende het overheidstoezicht in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid;
- het decreet van 29 juni 2018 tot oprichting van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;
- het decreet van 21 december 2018 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2019;
- het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Bij besluit van de Vlaamse Regering van 3 september 2021 werd het Agentschap Justitie en Handhaving opgericht.

Het voorliggende besluit geeft uitvoering aan het volgende engagement in het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024:

"We halen de justitiehuisen uit Welzijn en brengen die onder bij Kanselarij en Bestuur, waarbinnen we een specifieke cluster Justitie en Handhaving creëren."

"De Vlaamse minister bevoegd voor Justitie en Handhaving waakt over de samenhang van de Vlaamse justitiële bevoegdheden met de bestuurlijke handhaving. Hij heeft bijgevolg de coördinerende rol m.b.t. de stroomlijning van de bestuurlijke handavingsprocedures en het handavingsbeleid.

(...)

De Vlaamse bevoegdheden inzake Justitie en Handhaving zitten vandaag versnipperd. Dit bemoeilijkt de geïntegreerde aanpak van misdrijven en inbreuken.

We maken een einde aan deze versnippering. Het justitiebeleid wordt een aparte Vlaamse bevoegdheid."

Dit ontwerpdecreet regelt de wijziging van diverse decreten in het kader van de oprichting van het intern verzelfstandigd Agentschap Justitie en Handhaving, teneinde de bestaande decreten in overeenstemming te brengen met het besluit van de Vlaamse Regering van 3 september 2021 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap "Agentschap Justitie en Handhaving". Ook worden aanpassingen doorgevoerd aan bestaande decreten binnen het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Gelet op het feit dat justitie en handhaving niet langer deel uitmaakt van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin maar een beleidsveld betreft binnen het beleidsdomein Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie, worden deze elementen uit het toepassingsgebied van de desbetreffende decreten gehaald.

Er worden eveneens twee technische rechtzettingen doorgevoerd in enerzijds het decreet betreffende de organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en anderzijds het decreet houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand.

B. Totstandkomingsprocedure

Het Agentschap Justitie en Handhaving werd opgericht bij besluit van de Vlaamse Regering van 3 september 2021 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap "Agentschap Justitie en Handhaving" (VR/2021/0309).

Het ontwerp van decreet tot wijziging van diverse decreten naar aanleiding van de oprichting van het Agentschap Justitie en Handhaving werd reeds principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 19 november 2021 (VR 2021 1911 DOC.1280/6).

De Raad van State verstrekke advies nr. 70.514/3 op 22 december 2021.

Onderstaande aanpassingen werden op basis van het advies doorgevoerd aan het ontwerp van decreet.

Artikel 14 werd geschrapt en in artikel 16 (voorheen artikel 17) werd opgenomen wat onder kwetsbare doelgroepen wordt verstaan alsook criteria om kwetsbaarheid vast te stellen.

Teneinde tegemoet te komen aan de opmerkingen van de Raad van State inzake de inwerkingtreding van de bepalingen van het decreet en de eventuele terugwerkende kracht van deze inwerkingtreding, werd een onderscheid gemaakt tussen de artikels die met terugwerkende kracht uitwerking krijgen en welke niet.

II. Toelichting bij de artikelen

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1.

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Hoofdstuk 2. Wijziging van het decreet van 8 maart 2013 betreffende de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden

Art. 2.

Om de doelstelling van de verslaggeving te bereiken, met name de evaluatie en bijsturing van het hulp- en dienstverleningsaanbod, is het aangewezen te werken met verslaggeving op basis van gepseudonimiseerde gegevens in plaats van anonieme gegevens. Het decreet wordt dan ook in die zin gewijzigd.

De voorwaarden en modaliteiten die de Vlaamse Regering nog bijkomend zal moeten bepalen, zijn de volgende:

- De categorieën van persoonsgegevens die conform het eerste lid gedeeld kunnen worden;
- De bewaartermijn van de gepseudonimiseerde gegevens;
- De aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke voor de gepseudonimiseerde gegevens.

Voor artikel 2, 2°, van het voorliggende voorontwerp van decreet geeft de Raad aan dat de "essentiële elementen" van de verwerking van persoonsgegevens in het decreet zelf moeten worden vastgelegd.

De Algemene Verordening Gegevensbescherming vereist evenwel niet dat die elementen decretaal worden vastgelegd. Zo wordt in overweging 41 bij de voormelde verordening gesteld dat wanneer er in de verordening verwezen wordt naar een rechtsgrond of een wetgevingsmaatregel, dit niet noodzakelijkerwijs vereist dat een door een parlement vastgestelde wetgevingshandeling nodig is, onverminderd de vereisten overeenkomstig de grondwettelijke orde van de lidstaat in kwestie.

De enige vereiste die wordt gesteld is dat de rechtsgrond duidelijk en nauwkeurig zijn, en de toepassing daarvan voorspelbaar moet zijn voor degenen op wie deze van toepassing is.

De opvatting dat artikel 22 GW en artikel 8 EVRM vereisen dat de essentiële elementen wettelijk/decretaal moeten worden vastgelegd stoelt in belangrijke mate op het uitgangspunt dat elke verwerking van persoonsgegevens ook een inmenging vormt in het privéleven van burgers. Nochtans kan er een onderscheid worden gemaakt tussen het (grond)recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer en het (grond)recht op gegevensbescherming en aldus niet elke verwerking van persoonsgegevens een (potentiële) inmenging vormt in het privéleven van burgers.

Waar voor inmengingen in het privéleven steeds een decretale omkadering vereist is, kan met betrekking tot gegevensbescherming een reglementaire regeling (via

besluit) voldoende zijn. Geval per geval moet dus worden nagegaan of er geen sprake is van een inmenging in de persoonlijke levenssfeer. Als het gaat over verwerkingen van niet-gevoelige persoonsgegevens en de verwerkingen geen impact hebben op het privéleven, kan geoordeeld worden dat het voldoende is de belangrijkste elementen in een besluit vast te leggen.

In principe heeft de doorgifte, zoals vermeld in artikel 15 van het decreet van 8 maart 2013 betreffende de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden geen betrekking op informatie die kan leiden tot de unieke identificatie van een natuurlijke persoon. Het doel van deze bepaling strekt ertoe de Vlaamse Regering in staat te stellen tot evaluatie en bijsturing van het huidige hulp- en dienstverleningsaanbod. Deze evaluatie en bijsturing kan in principe gebeuren op basis van algemene informatie over de hulp- en dienstverlening van gedetineerden. De bepaling heeft niet als doel te leiden tot een doorgifte van identificatiegegevens zoals naam, geboortedatum, adres van gedetineerden etc. Gelet op de strenge interpretatie van de AVG met betrekking tot het begrip 'anoniem' werd beslist om te spreken van 'gepseudonimiseerde gegevens' (omdat in bepaalde, zeer uitzonderlijke, gevallen er mogelijk door een zeer klein aantal personen in een cel of door meta-data geen sprake is van volledige 'anonimisering'). Het nader regelen van deze verwerking kan o.i. daarom niet als een inmenging in de persoonlijke levenssfeer worden beschouwd, waardoor deze delegatie o.i. aanvaardbaar is.

Hoofdstuk 3. Wijziging van het decreet van 25 april 2014 houdende de werk- en zorgtrajecten

Art. 3.

De juridische eerstelijnsbijstand, vermeld in artikel in artikel 5, §1, II, 8° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, maakt niet langer deel uit van het welzijnsbeleid waarop het decreet houdende de werk- en zorgtrajecten van toepassing is. Deze bevoegdheid is overgeheveld naar het Agentschap Justitie en Handhaving.

Hoofdstuk 4. Wijziging van het decreet van 19 januari 2018 houdende het overheidstoezicht in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid

Art. 4.

De juridische eerstelijnsbijstand, vermeld in artikel in artikel 5, §1, II, 8° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, maakt niet langer deel uit van het welzijnsbeleid waarop het decreet houdende het overheidstoezicht in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid van toepassing is. Deze bevoegdheid is overgeheveld naar het Agentschap Justitie en Handhaving.

Hoofdstuk 5. Wijziging van het decreet van 29 juni 2018 tot oprichting van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Art. 5.

Aangezien de justitiehuisen niet meer tot het Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin behoren, worden de justitiehuisen onttrokken aan de adviesbevoegdheid van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

De juridische eerstelijnsbijstand, vermeld in artikel in artikel 5, §1, II, 8° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, maakt eveneens niet langer deel uit van het welzijnsbeleid waarop het decreet houdende het overheidstoezicht in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid van toepassing is. Deze bevoegdheid is overgeheveld naar het Agentschap Justitie en Handhaving.

Art. 6.

Aangezien de justitiehuisen niet meer tot het Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin behoren, worden de justitiehuisen onttrokken aan de adviesbevoegdheid van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

Art. 7.

Aangezien de justitiehuisen niet meer tot het Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin behoren, worden de justitiehuisen onttrokken aan de adviesbevoegdheid van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

Art. 8.

Aangezien de justitiehuisen niet meer tot het Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin behoren, worden de justitiehuisen onttrokken aan de adviesbevoegdheid van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

Art. 9.

Aangezien de justitiehuisen niet meer tot het Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin behoren, worden de justitiehuisen onttrokken aan de adviesbevoegdheid van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

Hoofdstuk 6. Wijziging van het decreet van 21 december 2018 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2019

Art. 10.

Het bestaande begrotingsfonds wordt ondergebracht bij het Agentschap Justitie en Handhaving in plaats van bij het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

Hoofdstuk 7. Wijziging van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand

Art. 11.

Aangezien artikel 21 van het decreet van 26 april 2019 omtrent subsidiëring gewijzigd wordt, en daar niet langer sprake is van 'project', dient in deze definitie de verwijzing naar de opdrachten van de justitiehuisen te worden geschrapt.

Art. 12.

De territoriale organisatie van de justitiehuisen wordt geschrapt in het decreet. Op grond van artikel 87, §1, BWHI beschikt iedere gemeenschaps- en gewestregering over een eigen administratie, eigen instellingen en eigen personeel. Dus op basis van die bepaling kan de Vlaamse regering haar eigen diensten organiseren. Het is dus aan de Vlaamse Regering om de territoriale organisatie van de justitiehuisen vast te stellen. Daarom wordt de organisatie van de justitiehuisen geschrapt in het decreet, en zal deze bepaling worden opgenomen in het uitvoerende besluit van de Vlaamse Regering.

Art. 13.

Het Agentschap Justitie en Handhaving treedt op als verwerkingsverantwoordelijke in het kader van het decreet houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand. Daarom wordt het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin vervangen door het Agentschap Justitie en Handhaving.

Art. 14.

De visie omtrent subsidiëring binnen de justitiehuisen is gewijzigd, waardoor deze bepaling niet langer tegemoetkomt aan de visie op het subsidiebeleid. Daarom wordt voorgesteld om deze rechtsgrond tot subsidiëring algemener te formuleren, zodat er meer ruimte is voor een eventuele aanpassing van het subsidiebeleid, en zodat differentiatie in beleid naargelang de verschillende opdrachten van de justitiehuisen mogelijk is. Zo zal de subsidiëring van gedragstrainingen bijvoorbeeld een ander kader vereisen dan de subsidiëring van werkvloerprojecten voor de uitvoering van werkstraffen.

Art. 15.

In artikel 23 van hetzelfde decreet worden het tweede en derde lid opgeheven. Het toezicht zal immers worden uitgevoerd door Audit Vlaanderen, wat reeds in andere regelgeving is geregeld.

Art. 16.

In advies 70.146/1 van de Raad van State over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering over de juridische eerstelijnsbijstand wordt opgemerkt dat het decreet van 26 april 2019 geen uitdrukkelijke machtiging bevat om de kwetsbare groepen te definiëren of de criteria voor de bepaling van de kwetsbaarheid van de doelgroepen vast te stellen, hoewel die definitie en criteria wel in het besluit worden vastgelegd. Ingevolge dat advies en om in overeenstemming te blijven met het legaliteitsbeginsel, wordt een lid toegevoegd aan artikel 27, §3, van het decreet waarin de Vlaamse Regering uitdrukkelijk wordt gemachtigd om voormelde zaken te bepalen.

Om tegemoet te komen aan opmerking 4.3 van het advies van de Raad van State nr. 70.514/3 van 22 december 2021, is artikel 16 aangepast. In het artikel is

opgenomen wat onder kwetsbare doelgroepen wordt verstaan alsook criteria om kwetsbaarheid vast te stellen.

Hoofdstuk 8. Slotbepalingen

Art. 17.

De inwerkingtreding van alle bepalingen van het decreet, met uitzondering van de bepalingen opgenomen in de artikelen 2, 12 en 16, wordt met terugwerkende kracht bepaald op 1 januari 2022, zijnde de datum van oprichting van het Agentschap Justitie en Handhaving.

De bepalingen van het decreet strekken ertoe diverse decretale bepalingen formeel in overeenstemming te brengen met de oprichting van het Agentschap Justitie en Handhaving bij besluit van de Vlaamse Regering van 3 september 2021. Om deze reden is de inwerkingtreding met terugwerkende kracht tot 1 januari 2022 van alle bepalingen behalve artikel 2, 12 en 16, toelaatbaar.

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en
Toerisme,

Zuhal DEMIR

De Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding

Wouter BEKE